

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

NB Bij veel vragen kent het correctievoorschrift twee onderdelen: 'een juist antwoord bevat' en 'voorbeeld van een juist antwoord'. Het 'een juist antwoord bevat' is bepalend voor de toekenning van scorepunten. Het 'voorbeeld van een juist antwoord' is volgens de examenmakers het meest voor de hand liggende antwoord. Als er sprake is van een vakinhoudelijk correcte toepassing van de criteria van 'een juist antwoord bevat', moeten aan antwoorden die afwijken van het voorbeeldantwoord scorepunten worden toegekend.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Burgerwetenschap

1 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- een redenering dat burgers die voor 1833 wetenschap beoefenden beschikten over cultureel kapitaal, met een toepassing van cultureel kapitaal en daarover informatie uit tekst 1 1
- een redenering dat burgers die voor 1833 wetenschap beoefenden beschikten over sociaal kapitaal, met een toepassing van sociaal kapitaal en daarover informatie uit tekst 1 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In tekst 1 staat dat burgers die voor 1833 wetenschap beoefenden soortgelijke interesses hadden voor de elitaire bezigheid van het beoefenen van wetenschap (r. 6-8 en r. 14-15), oftewel interesses die kenmerkend zijn voor hoge sociale posities. Dus beschikten burgers die voor 1833 wetenschap beoefenden over cultureel kapitaal 1
- Volgens tekst 1 verenigden de amateurs zich in genootschappen en salons (r. 6-10), wat netwerken zijn van burgers die voor 1833 wetenschap beoefenden. Dus beschikten burgers die voor 1833 wetenschap beoefenden over sociaal kapitaal 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- een toepassing van het begrip arbeidsdeling in de wetenschap in de negentiende eeuw en daarover informatie uit tekst 1 1
- een uitleg dat de arbeidsdeling heeft bijgedragen aan sociale ongelijkheid in de wetenschap, met een toepassing van sociale ongelijkheid en daarover informatie uit tekst 1 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In tekst 1 staat dat wetenschappelijk onderzoek zich in de negentiende eeuw verplaatste naar gespecialiseerde instituten en laboratoria met gesofisticeerde instrumenten (r. 40-43). Dat wil zeggen dat er in die tijd wetenschapsbeoefenaars waren die zich in die instituten en laboratoria gingen specialiseren om bepaalde wetenschappelijke kennis te produceren, wat arbeidsdeling in de wetenschap is 1
- Volgens tekst 1 ontstond in de negentiende eeuw door deze arbeidsdeling een onderscheid tussen enerzijds professionele wetenschappers en anderzijds amateurs, die slechts gezien werden als hobbyisten (r. 30-35). Uit het betitelen van amateurwetenschappers als hobbyisten spreekt een lage waardering. Wat wil zeggen dat het al dan niet werkzaam zijn in een gespecialiseerd instituut geleid heeft tot een ongelijke verdeling van waardering tussen mensen die wetenschap beoefenen. Dus heeft in de negentiende eeuw de arbeidsdeling bijgedragen aan de sociale ongelijkheid tussen wetenschapsbeoefenaars 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 4

Een juist antwoord bevat:

- een toepassing van 'ordenen/systematiseren van de werkelijkheid' uit de omschrijving van het kernconcept rationalisering en daarvan een voorbeeld uit tekst 1 1
- een redenering dat rationalisering te herkennen is in de ontwikkeling van de wetenschap in de negentiende eeuw, met een toepassing van 'met de bedoeling de werkelijkheid voorspelbaar/beheersbaar te maken' of 'met de bedoeling het doelgericht inzetten van middelen om zo efficiënt/effectief mogelijke resultaten te bereiken' uit de omschrijving van het kernconcept rationalisering en daarvan een voorbeeld uit tekst 1 1
- een toepassing van 'waarden'/'geformaliseerde regels' uit de omschrijving van het kernconcept institutionalisering en daarvan een voorbeeld uit tekst 1 1
- een redenering dat institutionalisering te herkennen is in de ontwikkeling van de wetenschap in de negentiende eeuw, met een toepassing van 'standaardgedrag patronen'/'die het gedrag van mensen reguleren' uit de omschrijving van het kernconcept institutionalisering en daarvan een voorbeeld uit tekst 1 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Volgens tekst 1 kwam in de negentiende eeuw de nadruk te liggen op experimenteel onderzoek (r. 44-46), waarin op een geordende en gesystematiseerde manier onderzoek wordt gedaan 1
- om zo efficiënt en effectief mogelijk het doel zuivere wetenschap (r. 66) te bereiken. Dus is in de ontwikkeling van de wetenschap in de negentiende eeuw rationalisering te herkennen 1
- Volgens tekst 1 worden vanaf de negentiende eeuw voor het beoefenen van wetenschap steeds meer geformaliseerde regels vastgelegd, zoals de regel dat in onderzoek wordt uitgegaan van een degelijke onderzoeksvraag (r. 46-47), 1
- in standaard gedrag patronen, namelijk het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek in steeds vaker gespecialiseerde instituten en laboratoria met gesofisticeerde instrumenten (r. 40-43), waarin het gedrag van onderzoekers gereguleerd wordt. Dus is in de ontwikkeling van de wetenschap in de negentiende eeuw institutionalisering te herkennen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 1

Een juist antwoord bevat een redenering dat individualisering te herkennen is in de ontwikkeling van wetenschap door burgers in de tweede helft van de twintigste eeuw, met een toepassing van individualisering en informatie uit tekst 1 waaruit individualisering blijkt.

voorbeeld van een juist antwoord:

Door zelf wetenschappelijk onderzoek te doen naar bijvoorbeeld het verband tussen een chemische stortplaats bij hen in de buurt en de ziekte leukemie, vergrootten burgers bij het zoeken naar antwoorden op dergelijke maatschappelijke kwesties hun zelfstandigheid ten opzichte van de overheid, die aangaf dat er geen verband was (r. 93-102). Dus is in deze ontwikkeling van wetenschap door burgers in de tweede helft van de twintigste eeuw individualisering te herkennen.

5 maximumscore 1

Een juist antwoord bevat een redenering dat een ideologie van de modernisering heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van wetenschap door burgers, met een toepassing van vooruitgangsgeloof uit het begrip ideologie van de modernisering en daarover informatie uit tekst 1.

voorbeeld van een juist antwoord:

In tekst 1 staat dat de meeste mensen in de tweede helft van de twintigste eeuw de wetenschap bewonderden en wetenschap een aura van vooruitgang en verbetering kreeg (r. 87-89). Vanuit dit vooruitgangsgeloof waarin wetenschap bijdraagt aan veranderingsprocessen die tot vooruitgang leiden, gingen burgers aan wetenschap bijdragen om wetenschappelijke antwoorden te vinden op zorgen die zij hadden (r. 114-117). Dus heeft een ideologie van de modernisering bijgedragen aan de ontwikkeling van wetenschap door burgers.

6 maximumscore 1

Een juist antwoord bevat een uitleg dat in de toename van de inzet van burgerwetenschap democratisering te herkennen is, met een toepassing van democratisering en daarover informatie uit tekst 2.

voorbeeld van een juist antwoord:

In tekst 2 staat dat burgers met zelf verzamelde wetenschappelijke gegevens harder op tafel kunnen slaan bij beleid, waardoor burgerwetenschap machteloze burgers meer macht geeft ten opzichte van de overheid (r. 40-46). In de grotere inspraak van machteloze burgers door de toename van de inzet van burgerwetenschap is democratisering te herkennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat:

a

- een uitleg dat burgers met het beoefenen van wetenschap de politieke besluitvorming kunnen beïnvloeden, met een toepassing van de eerste fase, tweede fase of derde fase uit het barrièremodel en informatie uit tekst 2 om de gekozen fase te illustreren

1

b

- oplossingenstroom of problemenstroom uit het stromenmodel en daarover informatie uit tekst 2
- een uitleg dat burgers met het beoefenen van wetenschap de politieke besluitvorming kunnen beïnvloeden, met een toepassing van het stromenmodel

1

1

voorbeeld van een juist antwoord:

a

- Door data te verzamelen over een maatschappelijk probleem, zoals fijnstof, kunnen burgers harder op tafel slaan bij het beleid (r. 38-42) om dit probleem erkend te krijgen als politiek probleem, wat een fase in het barrièremodel is. Dus kunnen burgers met het beoefenen van wetenschap de politieke besluitvorming in deze fase van het barrièremodel beïnvloeden

1

b

- Door zelf met oplossingen te komen voor een maatschappelijk probleem, zoals het monopolie van de farmaceutische industrie, kunnen burgers met oplossingen komen voor situaties waarbij burgers een grote noodzaak tot oplossingen voelen (r. 27-38), wat kan bijdragen aan een oplossingenstroom
- Wanneer deze stroom wel toegelaten wordt en gekoppeld wordt aan de andere twee stromen kan beleid ontstaan. Dus kunnen burgers met het beoefenen van wetenschap de politieke besluitvorming beïnvloeden vanuit een oplossingenstroom uit het stromenmodel

1

1

maatschappijwetenschappen vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 2

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo,

Bij het centraal examen maatschappijwetenschappen vwo:

Op **pagina 8**, bij **vraag 4** moet

Een juist antwoord bevat een redenering dat individualisering te herkennen is in de ontwikkeling van wetenschap door burgers in de tweede helft van de twintigste eeuw, met een toepassing van individualisering en informatie uit tekst 1 waaruit individualisering blijkt.

vervangen worden door:

Een juist antwoord bevat een redenering dat individualisering of rationalisering te herkennen is in de ontwikkeling van wetenschap door burgers in de tweede helft van de twintigste eeuw, met een toepassing van het gekozen kernconcept en informatie uit tekst 1 waaruit het gekozen kernconcept blijkt.

Toelichting:

In het tweede deel van tekst 1 is het kernconcept rationalisering herkenbaar.

en